

Kraków, 9 października 2021 r.

STANOWISKO RZECZNICZKI PRAW I WARTOŚCI AKADEMICKICH W SPRAWIE KRYZYSU HUMANITARNEGO NA POLSKO-BIAŁORUSKIEJ GRANICY

Od blisko dwóch miesięcy na polsko-białoruskiej granicy straciło życie co najmniej 6 osób, które szukały schronienia w naszym kraju. Wprowadzony stan wyjątkowy w pasie przygranicznym utrudnia pełną ocenę sytuacji. Jednak analiza nawet szczątkowych informacji, jakie trafiają do opinii publicznej budzi bardzo poważne wątpliwości natury prawnej, oparte zarówno na analizie przepisów prawa polskiego (m.in. Art. 56 Konstytucji RP), jak i wiążącego Polskę prawa międzynarodowego oraz unijnego (m.in. Konwencja genewska dotycząca statusu uchodźców oraz Karta Praw Podstawowych UE). Wątpliwości te dotyczą m.in. uniemożliwiania przedstawicielom i kom organizacji pomocowych, a także prawnikom i czkom dostępu do osób w potrzebie, odmowy przyjmowania wniosków o ochronę międzynarodową, praktyki tzw. wypychania (push-back), de facto pozbawienia wolności osób uwięzionych w pasie granicznym.

Niezależnie od oceny prawnej, informacje o śmierci kolejnych osób znajdujących się w pasie przygranicznym, czy też relacje o osobach chorych i dzieciach pozostawianych lub/i porzucanych w lesie przy tak niskiej temperaturze powietrza uzasadniają ocenę sytuacji jako poważnego kryzysu humanitarnego. Bezwzględna polityka władz białoruskich nie może usprawiedliwiać nieludzkiego traktowania osób uwięzionych na granicy przez polską stronę.

W związku z powyższym wzywamy polski rząd do przestrzegania prawa, w tym poszanowania godności osób znajdujących się na polsko-białoruskiej granicy oraz do podjęcia natychmiastowych kroków zmierzających do rozwiązania kryzysu humanitarnego i w konsekwencji zapobiegnięcia kolejnym tragediom.

Rzeczniczka Praw i Wartości Akademickich
Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Beata Kowalska, prof. UJ